

**ODKLONILNO LOČENO MNENJE ČLANA
SVETA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE REPUBLIKE SLOVENIJE
Dr. DUŠANA CAFA Z DNE 7. 1. 2021**

**O določitvi prenosne hitrosti za funkcionalen
dostop do interneta in kakovosti univerzalne storitve**

I.

Svet za elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SEK) je na svoji 8. dopisni seji, ki je trajala od 5. do 7. januarja 2021, glasoval o predlogu mnenja (v nadaljevanju: Mnenje), v katerem predlaga:

- 1) da se hitrost dostopa do interneta in količina prenosa podatkov v univerzalni storitvi določita v odvisnosti od števila članov gospodinjstva;
- 2) da se prenosna hitrost za funkcionalen dostop do interneta določi kot običajno razpoložljiva hitrost.

II.

Mnenje navaja, da je dostop do interneta pravica posameznika in da je zato minimalne parametre kakovosti storitev, kot sta hitrost in količina prenosa podatkov, treba določiti glede na število članov gospodinjstva. Pri tem se sklicuje na Zakon o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD, Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg), ki v prvi točki 2. člena zavezuje državne organe, lokalne skupnosti, nosilce javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe, da zagotavljajo varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb, med drugim tudi pri dostopu do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti.

III.

Mnenje nadalje navaja, da se prenosna hitrost za funkcionalen dostop do interneta določi kot običajno razpoložljivo hitrost 10/2 Mbit/s, v skladu s Splošnim aktom o storitvah dostopa do interneta in s tem povezanih pravicah končnih uporabnikov (Uradni list RS, št. 54/19), ki določa maksimalno, običajno razpoložljivo in minimalno hitrost.

IV.

Predlogi v Mnenju, povzeti v točkah I–III, niso skladni z načeli določanja univerzalne storitve.

V.

Univerzalna storitev je varnostna mreža, s katero se zagotavlja, da je nabor vsaj minimalnih storitev na voljo vsem končnim uporabnikom in po dostopni ceni potrošnikom, če brez takega dostopa obstaja tveganje socialne izključenosti, ki državljanom preprečuje polno socialno in gospodarsko udeležbo v družbi.

Storitev ustreznega širokopasovnega dostopa do interneta mora zagotavljati pasovno širino, potrebno za podporo vsaj minimalnega nabora storitev, ki omogočajo socialno in gospodarsko udeležbo v družbi in ki obsegajo: elektronsko pošto, iskalnike, ki omogočajo iskanje vseh vrst

informacij, osnovna spletna orodja za usposabljanje in izobraževanje, spletne časopise ali novice, nakup ali naročilo blaga ali storitev prek spleta, iskanje zaposlitve in orodja za iskanje zaposlitve, poklicno mreženje, internetno bančništvo, uporaba storitev e-uprave, družbene medije in takojšnje sporočanje ter klice in video klice standardne kakovosti (Direktiva (EU) 2018/1972 (EECC), 84. člen in Priloga V).

V primeru, ko omrežje na fiksni lokaciji očitno ne zadostuje za zadovoljivo podporo dostopa do interneta, se v skladu z zakonskimi določbami, ki urejajo univerzalno storitev, omogoči nadgradnjo obstoječega priključka (ali izgradnja novega priključka) do ravni, ki je na voljo večini naročnikov, s čimer se omogoči podpora podatkovnim hitrostim, ki zadostujejo za funkcionalen oz. ustrezen širokopasovni dostop do interneta.

Ustrezen širokopasovni dostop do interneta kot univerzalna storitev je namenjen izenačevanju možnosti. Cenovno dostopen ustrezen širokopasovni dostop do interneta je namreč postal ključen za družbo in širše gospodarstvo. Zagotavlja osnovo za udeležbo v digitalnem gospodarstvu in družbi na podlagi osnovnih internetnih storitev. Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: Agencija) predlaga, da so do ustreznega širokopasovnega dostopa do interneta kot univerzalne storitve upravičena:

- gospodinjstva, ki na lokaciji stalnega prebivališča nimajo na voljo fiksne infrastrukture, ali vsaj dveh mobilnih omrežij, ki bi omogočali prenos vsaj 10 Mbit/s v smeri k uporabniku;
- gospodinjstva, ki na lokaciji stalnega prebivališča sicer imajo na voljo fiksno infrastrukturo, ki omogoča od vključno 10 Mbit/s k uporabniku do vključno 20 Mbit/s k uporabniku, za katera se domneva, da nimajo na voljo 2 Mbit/s v smeri od uporabnika in hkrati niso pokrita z mobilnim signalom ustreznosti tako Telekoma Slovenije kot tudi A1 Slovenije.

Gospodinjstvo je upravičeno do univerzalne storitve, če ni drugih možnosti priključitve, kar velja tudi za čas izgradnje omrežnih priključnih točk, ki se gradijo bodisi na tržni podlagi ali na podlagi projektov gradnje odprtih širokopasovnih omrežij (GOŠO). Ko ima gospodinjstvo na voljo omenjene priključne točke, ni več upravičeno do univerzalne storitve in Telekom Slovenije kot ponudnik univerzalne storitve posledično ni več upravičen do povračila neto stroškov.

VI.

SEK v Mnenju predlaga, da se prenosna hitrost za funkcionalen dostop do interneta določi glede na število članov gospodinjstva. Če bi gospodinjstvo imelo dostop do priključne točke, ki bi omogočala višje prenosne hitrosti, kot jih določa univerzalna storitev, ne bi bilo več upravičeno do univerzalne storitve, zato predlog, da se hitrost določi glede na število članov gospodinjstva, ni skladen z namenom določitve univerzalne storitve, kot ga določa zakonodaja.

VII.

Agencija na podlagi 115. člena ZEKom-1, ki ureja univerzalno storitev, določi prenosno hitrost, primerno za funkcionalen dostop do interneta, v splošnem aktu iz 124. člena ZEKom-1.

Hitrost, primerna za funkcionalen dostop do interneta, predstavlja minimalno zahtevo glede hitrosti, ki jo mora zagotavljati izvajalec univerzalne storitve. Parametri kakovosti morajo biti določeni v skladu z nacionalnimi razmerami in ravno kakovosti storitev (minimalno pasovno širino), ki je na voljo večini potrošnikov na ozemlju države, da bi omogočili zadostno raven socialne vključenosti in udeležbe v digitalnem gospodarstvu in družbi.

Agencija predlaga, da prenosna hitrost, primerna za funkcionalen dostop do interneta k uporabniku znaša 10 Mbit/s in od uporabnika 2 Mbit/s. Po mnenju Agencije je to najmanjša hitrost, ki omogoča funkcionalen dostop do interneta. To pa ne pomeni, da je ta hitrost naročnikom ves čas na voljo. Ponudnik univerzalne storitve mora pakete oblikovati skladno s Splošnim aktom o storitvah dostopa do interneta in s tem povezanih pravicah končnih uporabnikov (Uradni list RS, št. 54/19), kot velja za vse ostale naročnike. Če parametri kakovosti, ki jih določa ta splošni akt, niso ustrezni, lahko SEK predlaga njegovo spremembo. SEK je v mandatu 2011–2016 že pripravil predloge strožjih zahtev glede povprečno razpoložljive in minimalne hitrosti.

VIII.

Podpiram predlog Agencije, da določi minimalno prenosno hitrost, primerno za funkcionalen dostop do interneta, ki znaša k uporabniku 10 Mbit/s in od uporabnika 2 Mbit/s. To hitrost (zlasti od uporabnika) je mogoče doseči le s tehnologijami, ki omogočajo višje prenosne hitrosti, zato bi bilo morebitno višanje minimalne prenosne hitrosti, primerne za funkcionalen dostop do interneta, v prihodnje preprosteje zagotoviti.

IX.

Glede podatkovnih kopic menim, da bi bilo smiselno, da se že v osnovi zvišajo na 100 GB. To vrednost kot primerno nenazadnje potrjujejo tudi podatki in ugotovitve Agencije.

Dr. Dušan Caf
Član Sveta za elektronske komunikacije
Republike Slovenije